

Panet de Sant Roc

Llavors d'alfàbrega

16 d'agost de 2025

Centre d'Estudis Santa Maria de Vallclara
Parròquia Nativitat de Maria

Per segon any, el Centre d'Estudis Santa Maria de Vallclara i la Parròquia de la Nativitat de Maria hem volgut impulsar el Panet de Sant Roc i la referència a l'alfàbrega en motiu de la celebració de Sant Roc.

El panet de Sant Roc, fet al forn del poble i repetint la recepta de l'any passat, és un brioix fet amb oli d'oliva, farina, llevat, ou, patata, sucre integral i decorat amb ametlla i sucre glaç. Un brioix dolç i auster.

El panet de Sant Roc s'inspira en la llegenda del sant que explica que cuidava malalts de pesta fins que un dia es va contagiar de la malaltia. Mentre es guaria, aïllat i sense poder valdre's per si mateix, va ser el gos que l'acompanyava qui li portà cada dia un panet d'un forn proper fins que es va guarir.

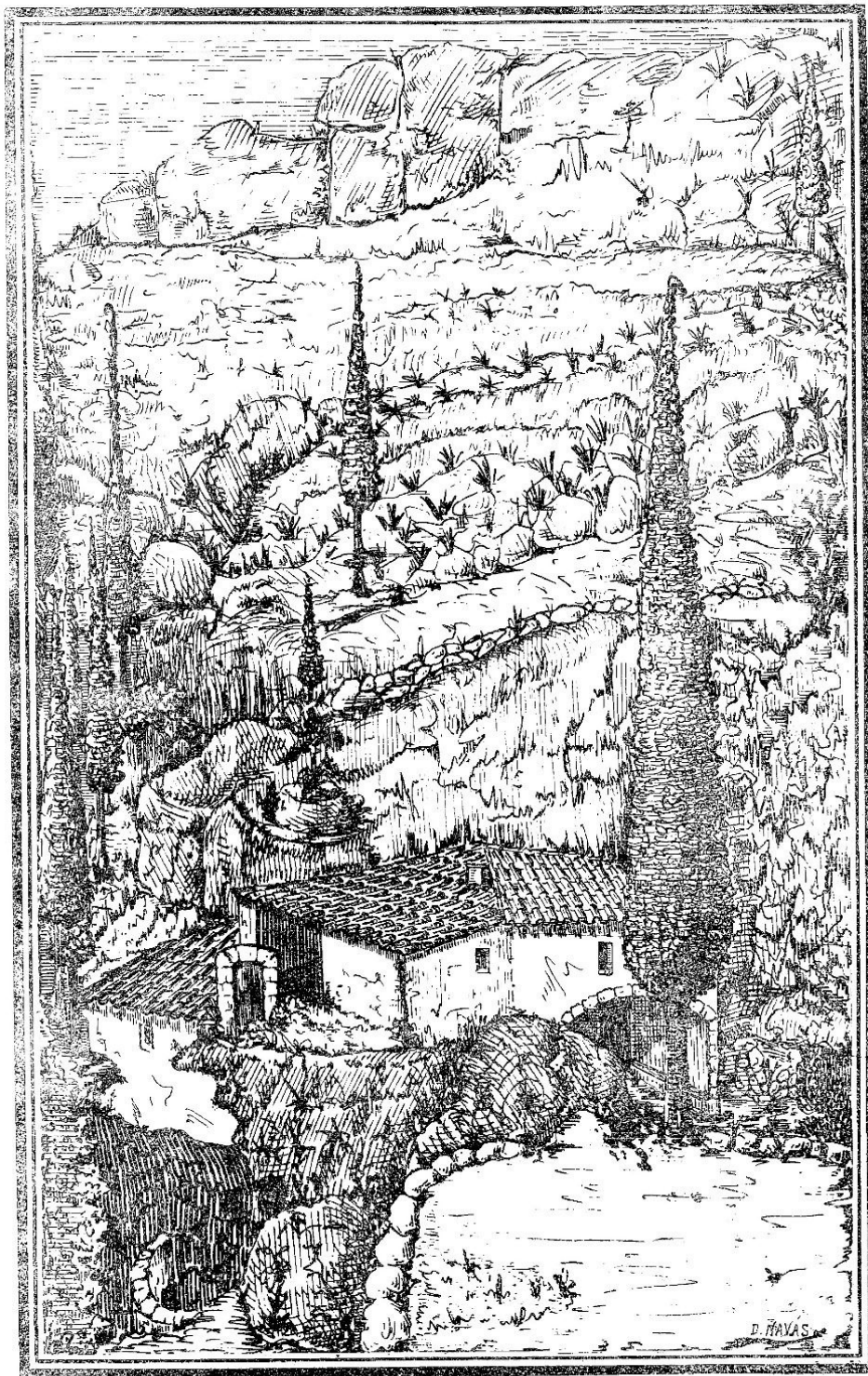
L'olor d'alfàbrega es relaciona tant amb la festa de Sant Roc com amb la Mare de Déu d'Agost o la Mare de Déu en dormició. Per això es repartiran petits paquets amb llavors d'alfàbrega per plantar a torretes i horts.

La recaptació que es faci dels panets de Sant Roc i les llavors serà destinada a la reforma i cura de les ermites. El llibret, enguany, és digital i el trobareu disponible per a consultar-lo i descarregar-lo a la web de l'associació: vallclara.org.

L'ermita de Sant Roc va ser fundada per fra Dominguo Bonabentura Gualicia, qui en va ser el primer ermità. Segons Delfi Navàs, a la *Descripció, històrica, física i política* de l'any 1918, a la porta d'entrada de l'ermita de Sant Roc hi constava la data de factura de 1594.

L'ermita de Sant Roc es va construir aprofitant una balma amb un estil renaixentista popular. Consta d'una única nau, l'arc triomfal és de mig punt i les nervadures de la nau central i de la capella major no són de pedra. Al damunt de la roca del costat, hi ha una espadanya sense campana, com descriu Vicenç Biete.

Delfi Navàs va fer un gravat de l'ermita que, cedit per la família al Centre d'Estudis Santa Maria de Vallclara, publiquem en aquest llibret. S'aprecia el pis superior i el perxe davanter que va tenir l'ermita abans de la reforma feta a mitjans del s. XX. El pis superior era l'habitatge de l'ermità i el perxe servia d'aixopluc.

HERMITA DE SAN ROCH DE
CABACÉS

Sant Roc és un dels sants que desperta més devoció arreu del país. Moltes viles s'hi van encomanar en època de pesta o malalties infeccioses.

A Barcelona és on se celebra Sant Roc des de més antic, concretament des de 1589. Enguany, a Tarragona, les festes de Sant Roc celebren els 200 anys dels seus gegants.

A Arenys de Mar, des de 1607, els protagonistes de Sant Roc són els *macips*, les *macipes* i els *macipets* i les almorratxes d'aigua perfumada d'alfàbrega.

En canvi, a Bétera, al Camp de Túria, se celebra la *rodà* de les alfàbregues per la Mare de Déu d'Agost, on surten en processó, des de l'hort de les alfàbregues fins a l'església, 16 plantes d'alfàbrega que poden fer arribar als 3,24m d'alçada.

És a l'agost quan aquesta planta està en el moment de màxim esplendor i per això és quan s'ofrena a la Mare de Déu d'Agost, o la Mare de Déu Adormida, com a senyal per a despertar la natura mateixa, que està també adormida en aquest període de l'any.

A Tarragona, el 18 d'agost, per Sant Magí, l'alfàbrega i l'espígol acompanyen la baixada de l'aigua d'aquesta festa.

Sant Roc, a Cabassers, és una festa devota i humil que se celebra amb una missa a l'ermita embalmada i el cant del goig a Sant Roc.

El panet de Sant Roc i les llavors de futures alfàbregues volen acompanyar aquesta festa sumant elements tradicionals i festius per embellir-la i per fer-la més assenyalada però sense alterar el seu caràcter de festa recollida i senzilla a l'ermita.

Die 29 mensis novembris anno 1602 na Hyieronima Valla viuda i son fill Pere Vall fan venda de quatre sous censals etc als senyors de jurats de la vila de cabaces ço es an Joan Homdedeu i an Joan Macip del Perche majors i an Pere Solanelles de la Iglesia i a sos sucseors en dit offici de jurats per objecte de un aniversari o missa se a de dir en la iglesia de cabaces o en sant roch per la ànima del pare fra Dominguo Bonabentura Gualicia hermità i fundador de dita hermita de manera que si lo...

.....

...rector o bicari que si va de Cabaces vol pujar a dir la missa a la hermita de Sant Roch li an de donar los segristans dos sous i mig i los de vuit diners son per a la hermita de Sant Pere i Sant Roch i si no i volen pujar dar li an un real de la missa i sis diners al segristà i asso obliguen los dos mare i fill tots sos bens llarguament etc renunciant etc sotmetentse etc a firmant etc jurant etc fiat large et ab salari de procurador cinc sous etc et fiat apocha de receptis etc.

Testes huius rei fuerunt magister Franciscus Macip faber lignatoris et Felipus Homdedeu parator habitatoris ville de cabaces.

i vinent m
 die 23. mangy. i cadema i an i bon na hi e romina
 valla vinda i sen li a perevall fars l'end de qua
 re souy senpall eb al tany de pany de l'arila
 de cabacey coe an joan bondey an i an ma
 re l'up de l'perche mayoy i an pere solacelle de la
 iglesia i alor suessouy entit offide i may per
 off de un anu de l'any de l'ador en la iglesia
 de cabacey coe i sant roch i per la qual el pa
 fra domingus bonaventura qualica hermita
 i fundador de dita hermita de manca i de lo

de l'any i fira de cabacey bol pany
 la missa a la hermita de sant roch i bonaventura
 donar los seguytats de l'any i los foy rany
 i los de vint d'ine son pany la hermita
 de sant pere i sant roch i hi noy bol pa
 jar carlian un real de la missa i hi d'ine al
 seguytats i affo obliquen los los marcibils
 tots los bens llarguement es venintians
 los l'any i fira de cabacey i fira de l'any i fira
 de l'any i fira de l'any i fira de l'any i fira
 de l'any i fira de l'any i fira de l'any i fira
 de l'any i fira de l'any i fira de l'any i fira

Testes. Joany rei sunt magister iaguy
 may i fira de l'any i fira de l'any i fira
 de l'any i fira de l'any i fira de l'any i fira
 de l'any i fira de l'any i fira de l'any i fira